

5 SOUHRN ZJIŠTĚNÍ

Již z předchozích zjištění víme, že v České republice existují regionální rozdíly v průměrném socioekonomickém statusu žáků (SES), které úzce souvisí s rozdílným výsledným skóre z různých oblastí testování v mezinárodních šetřeních (čtenářská, přírodovědná, matematická gramotnost) i národních zjišťováních. Socioekonomické charakteristiky představují výrazný faktor ovlivňující výsledky žáků a stojí za podstatnými rozdíly mezi školami. Hlavní město Praha se z pohledu průměrného socioekonomického statusu žáků, vypočítaného na základě datových souborů z mezinárodních šetření PISA 2015, TIMSS 2015 a PIRLS 2016, řadí do skupiny krajů s **vysokým SES**. Navíc i v rámci této skupiny je průměrný SES pražských žáků nejvyšší v České republice.

Socioekonomické rozdíly krajů souvisí také s tzv. sociálním kapitálem, který dle mnoha vědeckých studií ovlivňuje nejen ekonomický rozvoj, ale také výsledky žáků v testování. Vysoký sociální kapitál dané společnosti se vyznačuje např. vyšší mírou občanského zapojování do veřejných záležitostí, častějším členstvím ve spolkových organizacích nebo jiných sdruženích či větší mezilidskou důvěrou. Nedávno provedený sociologický výzkum společenských tříd odhalil, že se v Praze nachází vůbec nejvyšší procentuální podíl zástupců tzv. zajištěné střední třídy a tzv. nastupující kosmopolitní třídy.

Podíváme-li se na testové výsledky z mezinárodních šetření, kterých se účastnili žáci 4. tříd základních škol, má Praha **nejvyšší zastoupení žáků s nejlepšími výsledky** a současně **podprůměrný podíl žáků nedosahujících ani nízké úrovně**. Na dosahované výsledky lze nahlížet také z hlediska tzv. druhé gramotnostní úrovně, která je považována za hraniční pro úspěch v dalším vzdělávání. Pod tuto úroveň spadají žáci, kteří nevládají základní dovednosti v matematice a čtení. To má následně značný vliv na výskyt negativních jevů, jako je např. podíl exekucí pramenících z nízké finanční gramotnosti, která je se základními dovednostmi úzce provázána. Nízká čtenářská gramotnost může mít za následek neschopnost absolventů vyhledávat a analyzovat informace nejen z knih, ale ani z médií, sníženou orientaci v současném dění a špatné vyhodnocování a využívání získaných informací v osobním, občanském i pracovním životě.

Vysoký podíl absolventů základních škol, kteří nevládli ani druhou gramotnostní úroveň, má dopad na budoucí socioekonomický rozvoj regionu. V době ekonomické krize se lidé s nižším vzděláním o sebe nedokážou tak dobře postarat, což může mít za následek nárůst počtu žadatelů o sociální podporu. Zejména na prvním stupni základní školy potřebují maximální podporu ze strany školy ti žáci, jejichž rodiče je často mohou podpořit jen v omezeném rozsahu, ať už proto, že jde např. o cizince, nebo proto, že rodiče sami dosáhli jen nízké úrovně vzdělání. V hlavním městě Praze se **pod druhou gramotnostní úrovní** nachází vzhledem k ostatním krajům ČR **nejnižší procentuální podíl takových žáků**, na druhé straně je zde právě vyšší podíl cizinců, na jejichž podporu je vhodné zaměřit pozornost.

V národním testování, které realizuje Česká školní inspekce, se průměrné výsledky žáků lišily v závislosti na testovaném předmětu. Žáci 9. ročníků základních škol a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií dosáhli v mezikrajském porovnání **nejlepších výsledků** napříč testovanými předměty.

V případě národního šetření byli žáci rozděleni do tří skupin podle dosažených testových výsledků. První skupina zahrnovala výsledek v intervalu do 20 % (slabý výsledek), druhá v rozmezí od 20 % do 80 %, do třetí skupiny spadali žáci, kteří v příslušném testování dosáhli výsledku nad 80 % (výborný výsledek). V mezikrajském srovnání je zastoupení žáků 9. ročníků dosahujících výborné úrovně v Praze **vůbec nejvyšší**. V případě matematiky dosáhlo výborného výsledku 17 % žáků, v českém jazyce 33 % žáků a v anglickém jazyce 65 % žáků.

Jako očekávaná úroveň byla pro účely národního testování stanovena 60% hranice úspěšnosti. V hlavním městě Praze se v daném testování nacházelo 1,5 % škol, ve kterých **ani jeden žák** v testování z matematiky **nedosáhl očekávaného skóre**, tedy nepřekročil hranici 60 %. Pokud porovnáme procentuální zastoupení těchto škol s ostatními kraji, pak se v Praze takových škol nachází nejméně, přesto však i v Praze existují školy, které by potřebovaly více podpory, např. kvůli tomu, že se v nich koncentruje vyšší podíl žáků ze sociálně znevýhodněného prostředí.

Dalšími ukazateli výsledků vzdělávání, mimo mezinárodní či národní testování, jsou výsledky žáků v přijímacím řízení na střední školy, respektive výsledky maturitní zkoušky v roce 2018. V jednotném